

Prima instanță: Judecătoria Ialoveni (jud. T. Boubătrîn)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, A. Nogai, Vl. Brașoveanu)

DECIZIE

19 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței
Judecători:

Tatiana Vieru
Valentina Clevadi
Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic
Oleg Sternioală

examinînd recursul declarat de Serghei Borș împotriva deciziei din 07 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Xenia Borș împotriva lui Serghei Borș cu privire la încasarea pensiei de întreținere pentru părintele inapt de muncă,

c o n s t a t ă:

La data de 11 februarie 2015, avocatul Valeriu Pascaru, în interesele Xeniei Borș, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Serghei Borș solicitând încasarea pensiei de întreținere pentru părintele inapt de muncă în mărime de 2000 lei lunar.

În motivarea acțiunii s-a invocat că Serghei Borș, născut la data de 31 octombrie 1965, este fiul mai mic al Xeniei Borș. Reclamanta a ajuns la vârsta de 90 de ani și este bolnavă, are nevoie de îngrijire permanentă. Soțul a decedat. Ea dispune de o pensie pentru vechimea în muncă în mărime de 848 lei, iar alte venituri nu are, motiv pentru care are nevoie de susținere materială pentru întreținere și asigurarea unui trai decent.

A menționează că, reclamanta este cazată în azilul de bătrâni invalizi din orașul Cimișlia, iar cheltuielile de întreținere în sumă de 2500 lei lunar sunt suportate de alt fiu al reclamantei -Andrei Borș. Condițiile de întreținere în acest azil sunt minime. Însă, în aziluri cu condiții de cazare și întreținere mai bune, plata lunară constituie cel puțin 5-6 mii lei, pe care reclamanta nu și le poate permite din cauza lipsei mijloacelor financiare necesare.

Afirmă că, ceilalți copii ai reclamantei, cu excepția pîrîtului Serghei Borș, îi acordă susținere materială, însă, acest suport este insuficient pentru asigurarea unui trai decent.

Susține că, pîrîtul Serghei Borș are posibilități materiale de a o întreține, însă, refuză să-i acorde ajutorul material, deși, este obligat în virtutea legii.

Indică că, în baza unei înțelegeri verbale între Xenia Borș și Serghei Borș, ultimului i s-a transmis în proprietate privată o parte din casa de locuit din str. Păcii nr. 2, or. Ialoveni, care i-a aparținut reclamantei cu drept de proprietate privată. Pîrîtul și-a asumat obligația să o întrețină pe reclamantă.

Precizează că, pîrîtul nu numai că nu-i acordă ajutor reclamantei, dar i-a creat și condiții de viață insuportabile, motiv pentru care un alt fecior al reclamantei-Andrei Borș a fost nevoit să o cazeze în azilul de bătrîni.

Prin hotărîrea din 19 ianuarie 2016 a Judecătorei Ialoveni s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Xenia Borș împotriva lui Serghei Borș cu privire la încasarea pensiei de întreținere pentru părintele inapt de muncă.

Prin decizia din 07 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea de apel depusă de Xenia Borș și s-a casat hotărîrea din 19 ianuarie 2016 a Judecătorei Ialoveni și s-a pronunțat o nouă hotărîre prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Xenia Borș și s-a încasat din contul lui Serghei Borș în beneficiul Xeniei Borș pensie de întreținere în mărime de 500 lei. S-a încasat taxa de stat din contul lui Serghei Borș în beneficiul statului în mărime de 150 lei.

La data de 18 iulie 2016, Serghei Borș a declarat recurs împotriva deciziei din 07 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău, solicitînd casarea acesteia, cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

În susținerea recursului s-a invocat că din discuțiile cu reclamanta Xenia Borș, ultima a declarat că nu a depus cerere de chemare în judecată și nu dorește pensie de întreținere. Nu cunoaște despre semnarea căruiva contract cu avocatul Valeriu Pascaru.

Precizează că, mandatul avocatului a fost semnat la data de 23 ianuarie 2013, iar cererea de chemare în judecată a fost depusă la data de 11 februarie 2015, anterior de a fi cazată la azilul de bătrîni.

Consideră că, hotărîrea instanței de fond este legală, fondată pe probe și circumstanțe ce au fost elucidate pe deplin de către instanță prin prisma prevederilor legale, dar și a precedentului judiciar. Însă, decizia instanței de apel contravine circumstanțelor pricinii în raport cu normele de drept material.

Remarcă că, a prezentat instanței probe că fiecare din cei 6 copii ai reclamantei au primit lot de pămînt, casă, apartament în baza contractelor de donație și vânzare-cumpărare, iar instanța de apel nu s-a pronunțat asupra acestor aspecte. Reclamanta și-a înrăutățit singură condițiile de trai prin faptul că a donat toată averea sa copiilor săi necondiționat.

Opinează că, instanța de apel a examinat pricina superficial, adoptînd o decizie formală, nemotivată și neîntemeiată.

În conformitate cu art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 07 iunie 2016, iar Serghei Borș a declarat recurs la data de 18 iulie 2016, ceea ce denotă că recursul este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 12 octombrie 2016 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Serghei Borș și va casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri sub formă de încheiere de încetare a procesului, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. d) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, dispunând încetarea procesului dacă există temeiurile prevăzute la art.265.

Din materialele pricinii rezultă că la data de 11 februarie 2015, avocatul Valeriu Pascaru, în interesele Xeniei Borș, conform mandatului eliberat cu împuternicirile prevăzute de art. 81 Cod de procedură civilă, inclusiv cu dreptul de a depune cerere de chemare în judecată și de a o semna (f.d.6), a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Serghei Borș solicitând încasarea pensiei de întreținere pentru părintele inapt de muncă în mărime de 2000 lei lunar (f.d.4-5).

Prin hotărârea din 19 ianuarie 2016 a Judecătoriei Ialoveni s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Xenia Borș împotriva lui Serghei Borș cu privire la încasarea pensiei de întreținere pentru părintele inapt de muncă (f.d.139, 143-145).

Prin decizia din 07 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea de apel depusă de Xenia Borș și s-a casat hotărârea din 19 ianuarie 2016 a Judecătoriei Ialoveni și s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Xenia Borș și s-a încasat din contul lui Serghei Borș în beneficiul Xeniei Borș pensie de întreținere în mărime de 500 lei. S-a încasat taxa de stat din contul lui Serghei Borș în beneficiul statului în mărime de 150 lei (f.d.183-191).

La data de 18 iulie 2016, Serghei Borș a declarat recurs împotriva deciziei din 07 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia, cu menținerea hotărârii primei instanțe (f.d.198-200).

Concomitent Colegiul relevă că din certificatul de deces nr. 79 din 05 octombrie 2016, eliberat de Oficiul Stare Civilă Ialoveni, prezentat la data de 10 octombrie 2010 conform cererii depuse, rezultă că la data de 05 octombrie 2016 reclamanta Xenia Borș a decedat (f.d.207).

În conformitate cu art. 265 lit. f) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care partea în proces persoană fizică decedează și raportul juridic litigios nu admite succesiunea în drepturi.

Intentarea procesului civil are loc la cererea persoanei care revendică apărarea unui drept al său încălcat sau contestat, libertății ori a unui interes legitim, rezultând din prevederile art. 7 Cod de procedură civilă.

Sucesiunea procesuală, ca instituție a dreptului procesual civil, reglementează trecerea drepturilor și obligațiilor procesuale de la o persoană (predecesor) la alta (succesor în drepturi procesuale). Succesiunea procesuală are loc doar în cazurile când este posibilă succesiunea în drepturile materiale.

În speță, Colegiul notează că prezentul raport litigios nu admite succesiunea în drepturi, în condițiile când litigiul poartă un caracter personal și ține de încasarea pensiei de întreținere pentru părintele inapt de muncă, la caz pentru Xenia Borș, care a și înaintat acțiunea prin care a solicitat încasarea pensiei de întreținere de la fiul Serghei Borș.

Mai mult, conform art. 1446 Cod civil, în patrimoniul succesoral nu se includ drepturile și obligațiile patrimoniale care poartă caracter personal și care pot aparține doar celui ce a lăsat moștenirea și nici drepturile și obligațiile, prevăzute de contract sau de lege, care sînt valabile numai în timpul vieții celui ce a lăsat moștenirea și care încetează la decesul lui.

În atare circumstanțe, Colegiul conchide că nu poate fi dispusă decît încetarea procesului civil, or, continuarea acestuia în lipsa reclamantului decedat contravine normelor de drept, în condițiile când nu este admisă nici succesiunea în drepturi în astfel de litigii.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Serghei Borș din alte motive decît cele invocate în cererea de recurs, de a casa decizia din 07 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău și hotărîrea din 19 ianuarie 2016 a Judecătoriei Ialoveni, dispunînd încetarea procesului civil inițiat la cererea de chemare în judecată depusă de Xenia Borș împotriva lui Serghei Borș cu privire la încasarea pensiei de întreținere pentru părintele inapt de muncă.

În baza celor expuse, în conformitate cu art. 265 lit. f) art. 445 alin. (1) lit. d), art.445 alin.(3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Serghei Borș.

Se casează decizia din 07 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău și hotărîrea din 19 ianuarie 2016 a Judecătoriei Ialoveni, adoptate în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Xenia Borș împotriva lui Serghei Borș cu privire la încasarea pensiei de întreținere pentru părintele inapt de muncă, cu pronunțarea unei noi hotărîri sub formă de încheiere prin care:

-se încetează procesul civil inițiat la cererea de chemare în judecată depusă de Xenia Borș împotriva lui Serghei Borș cu privire la încasarea pensiei de întreținere pentru părintele inapt de muncă.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecători

Valentina Clevadi

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

Oleg Sternioală